

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

Pasarét, 2021. július 1.
(csütörtök)

Földvári Tibor

ELVÉGEZTETETT PÁL HAJÓÚTJA

Köszöntés igéje: Zsoltár 33,26-27a

Nincs olyan, mint a Jesurun Istene! Az egeken száguld segítségedre, és fenségében a felhőkön. Hajlék az örökkévaló Isten, alant vannak örökkévaló karjai.

Énekek: 167; 266

Lekció: Apostolok cselekedetei 27,1-8

Alapige: Apostolok cselekedetei 27,1-8

Midőn pedig elvégeztetett, hogy mi Itáliába hajózzunk, átadták mind Pált, mind némely egyéb foglyokat egy Július nevű századosnak a császári seregből. Beülvén azért egy Adramittiumból való hajóba, az Ázsia mentében fekvő helyeket akarván behajózni, elindulánk, velünk lévén a maczedóniai Aristárkhus, ki Thessalonikából való. És másnap megérkezénk Sidonba. És Július emberséggel bánván Pállal, megengedé, hogy barátaihoz elmelve gondoskodásukban részesüljön. És onnan elindulván, Ciprus alatt eveztünk el, mivelhogy a szelek ellenkezők voltak. És a Cziliczia és Pámfilia mellett levő tengeren átevezvén, eljutottunk a licziai Mirába. És mivel ott a százados egy Itáliába menő alexandriai hajót talált, abba szállított be minket. Több napon át azonban lassan hajózáván és nehezen érkezővén Knidushoz, mivel nem engedett bennünket odajutni a szél, elhajóztunk Kréta alatt, Salmóné mellett, és nagy ügyel-bajjal elhajózáván mellette, jutottunk egy helyre, melyet Szépkikötőknek neveznek, melyhez közel volt Lásea városa.

Imádkozzunk!

Istenünk, mennyei Atyánk, imádunk téged, mert kijelentetted az Úr Jézusról, hogy ő tegnap, ma és mindörökké ugyanaz. Ezért lehetsz te számunkra nagyon személyesen örökkévaló Szentháromság Isten.

Hódolunk előtted, mert ez nem távolságot jelent tőlünk, hanem éppen ellenkezőleg, a te közellétedet. Szentlelked és igéd által itt vagy, jelen vagy, és az istentiszteleten a gyülekezet közösségében különösképpen is ezt átérezhetjük valóban.

Aldunk téged, hogy annyi mindenért adhattunk hálát. Valóban már anyaölből is volt mindig gondod ránk. És köszönjük, hogy a gyászban is vigasztalásoddal, segítség-

ELVÉGEZTETETT PÁL HAJÓÚTJA

---

geddel vagy jelen. Az életünk kezdete és vége szempontjából egyaránt jelen, és mindig szabadító módon jelenlévő Isten vagy.

Köszönjük neked, hogy a gyülekezet közösségében egymást is erősíthetjük és bátoríthatjuk. És hálát adunk, hogy mindezt úgy, hogy képviselhetjük a te szavad, emlékeztethetjük egymást igédre. De köszönjük azokat a megtapasztalásokat is, amelyekről tanúbizonyságot tehetünk.

Kérünk arra téged, hogy a gyülekezet közösségében az istentiszteleten ma este is hadd lássuk az Úr Jézust, a róla szóló evangélium legyen frissé, megújítóvá számunkra.

És kérünk téged, hogy áldd meg a testvéreinket, akik nyaralnak, pihennek. Köszönjük, hogy testileg és lelkileg egyaránt felüdülhetünk teveled.

A csendeshéten levő fiatalokat, konfirmandusokat is a te kegyelmed ezen a héten kísérelje továbbra is. Hálát adunk, hogy a nagy részét már eltölthették Neszmélyen a csendeshetüknek.

És köszönjük, amikor majd a konfirmálni készülő fiatalok rólad tehetnek bizonyosságot az ünnepségen is nem sokára nyár végén. Készítsd fel őket így a csendeshéten is erre, Urunk.

Ámen.

Igehirdetés

Nem olyan régen tanúja lehettem egy fiatal pár tervezgetésének, hogy szerettek volna elmenni hajóútra vagy a Karib-tengerre, vagy a Földközi-tengerre Görögország felé, vagy az Izraelhez közelebb eső része felé. A lényeg az volt, hogy néhány napos hajóutat szerettek volna tervezni és ebben segítette őket a barátjuk. Én is éppen ott voltam és szerettem volna megtudni, hogy egyáltalán ez az egész, hogyan is történik. Nagyon megható volt hallani meg látni rajtuk, hogy mennyire izgatottak voltak már a szervezésnél. Még előtte voltak az egésznek, de beszélgettek arról, hogy melyik helyen milyen viharok lehetnek esetleg éppen akkor, amikor ők el tudnának menni. Gyűjtöttek erre a hajóútra és nekik ez fontos volt. Beszélgettek tehát arról, hogy milyen előnyei vagy esetleg milyen hátrányai vannak az egyes helyek lehetőségeinek.

Aztán megtörtént a hajóút és beszámoltak róla, és nagyon hálásak voltak Istennek. Voltak izgalmak is az ő életükben akkor és ott, de Isten segítette őket. Ez egyébként az előtt volt, ami után aztán jött a vírushelyzet és az ilyen hajóutaknak befellegzett. Ez is utólag így nekik különösen ajándékká lett, hogy végül nekik Isten megadta, hogy nagyon olcsón el tudtak menni egy ilyen álomutazásra.

Mivel mi ismerjük ennek a történetnek a folytatását is, illetve a megelőző szakaszból tudjuk, hogy milyen hajóútról van itt szó, amikor olvassuk az 1-8 verseket itt a 27. részben, mi tudjuk, hogy itt nem kellemes üdülésről van szó, hajóútról. Én mégis, amikor így készültem és olvastam magam is a jól ismert történetet, próbáltam úgy olvasni, hogy mi a helyzet, ha nem tudom, hogy mi van előtte és mi van utána, akkor egy egyszerű beszámoló arról itt a nyolc versben, hogy egy foglyokat szállító római kori hajózás hogy történt. Hova mentek, hol kötöttek ki, hol nem, milyen körülményeket éltek át.

Ha emlékszünk, az Úr Jézus földi életét leíró történetekben is sokszor találkozunk tengerhez kapcsolódókkal. A Genézreti tó, ami más néven Galileai-tenger vagy Tibériás-tenger, az a hely, ahol az Úr Jézus sok időt töltött. Már csak azért is, mert némelyik tanítványa foglalkozása is ide kötötte őket. Nekünk is biztos, hogy több történet is eszünkbe jut. Nekem az egyik legkedvesebb, talán még a leghíresebb is a ten-

geren járás története. Jézusnak még hajóra sem volt ahhoz szüksége, hogy a vízen tölthesse azt az időt. És emlékszünk, hogy a Cselekedetek könyvében is Jézus cselekedeteiről olvasunk, csak ő már a mennyben van, ezért Szentlelke és igéje által az övéin keresztül hogyan cselekszik az Úr Jézus.

Ilyen szempontból vizsgáljuk ma meg a történetet, hogy az a Jézus, aki a földi életében is töltött időt tengeren, hogyan éli meg az ő szolgálain keresztüli időtöltését a tengeren abban a történetben, amit itt olvasunk.

Az utolsó két rész az Apostolok cselekedeteiről írott könyvben azt a hajóutat mutatja be zömében, amely során az apostol Rómába került. Ez a leírás egyébként kincsésbánya mindazok számára, akik az ókori hajózás történetét akarják kutatni, hiszen rendkívül sok részlet van itt különböző helyekről. Nem minden helyszínt lehet ma már pontosan felismerni, de azért a legtöbbet igen. És történészek itt tényleg nem sok olyan ókori irattal találkozhatnak, ami ennyire részletesen számol be. És mivel Lukács írta – és hallottuk, hogy ő jelen volt –, szemtanú beszámolójában nagyon sok érdekesség lehet a történészeknek.

A Bibliát olvasó vagy a Bibliát halló, az igehirdetésben hallgató hívó embereknek, Isten népének meg lehet, hogy kérdés, nem tudom, nektek kérdés lett-e, hogy miért kell ennyire részletesen bizonyos dolgokat elmondani. Egy kicsit olyan ez itt nekünk talán, mint amikor az Ószövetségben a különböző áldozati szertartási kultuszoknál is annyi apró részletet is leírat az Úr kijelentése. Miért fontos az most nekünk, hogy melyik kikötőben, hogyan, mikor, mert ott nem történnek olyan izgalmas dolgok, mint ami majd itt a folytatásban a 9. verstől leírásra kerül.

Azt viszont biztos, tudhatjuk, hogy Istennek ez fontos volt. És Lukács is az Úr szentírójaként – emlékszünk –, ő még az evangéliuma elején is jelezte, hogy ő nagyon utánajárt mindennek és amit leír az fontos, és Jézusról akar beszélni. Ezért így vizsgáljuk most meg, hogy ennek a hajóútnak az indulása, mert itt az indulásnál vagyunk, a kezdeténél, mi az, ami Jézusra mutat, különösen is Jézus munkájára mutat. Ami itt történik Pállal, Lukáccsal meg a többiekkel, akik az Úréi, hogyan élik meg az Úr jelenlétét és az ő munkáját, illetve rajtuk keresztül az Úr mit cselekszik és hogyan.

Ezért fontos – és mindenképp a Károli Bibliából akartam felolvasni a történetet – az a kifejezés, amit így adott vissza az 1. versben: „elvégeztetett”, eldől, elhatározták. Itt szenvedő szerkezetben álló igei állítmány szerepel, ami azért fontos, hogy nincs meghatározva, hogy ki az, aki ezt cselekszi. Mindenképp benne van Festus, a helytartó, aki hozta az ítéletet, hogy akkor Pált Rómába kell vinni, mert fellebbezett, apellált a császárra. Akkor benne vannak azok a hivatalnokok, akik Festus szolgálként a pecsétet rá kell, hogy nyomják a különböző iratokra. Azok is benne vannak, akik a többi foglynak az ügyeit intézik. Akkor benne van ez a Júliusz nevű százados is, hiszen ő felel a foglyokért a katonáival együtt. Itt nagyon sok hivatali feladat van, különböző döntési mechanizmust meghatározó ügyködések. De amikor eldőlt a dolog, megszületett a határozat, „hogy mi Itáliába hajózzunk”. Nem derül ki tehát pontosan, hogy kik azok, akik ezt elvégezték, de elvégeztetett.

Mivel több foglyot is szállítottak, nem volt mindegy, hogy valóban hogy vigyáznak a foglyokra. Pált itt kiemeli, de ő is fogoly volt és őrajta is lehettek láncok, csak mégis az egész történetből tudjuk, hogy egyfajta különleges bánásmódban részesítette őt a százados. De azért arra emlékezzünk az elején, hogy a végén a százados csak úgy mentheti meg az apostolt, hogy azt mondja, hogy nem végezhetik ki a katonái a foglyokat, hiszen ha elszöknek, akkor ők felelnek az életükkel értük.

Az „elvégeztetett” kifejezés számomra így nemcsak az emberi, hanem az isteni oldalnak, szereplőknek is a cselekvését mutatták. Mert mikor is lett az elvégezve, hogy akkor ennek a hajóútnak meg kell történnie? Emlékszünk, hogy nagyon korán, hiszen az Úr Pállal még Efézusban, efézusi tartózkodása alatt megértette, hogy neki majd Jeruzsálembe kell menni, azután pedig majd Rómába kell menni. Nem rég olvastuk is. A Prédikátor könyve 3. részét sem olyan régen olvastuk a kalauzunk szerinti ószövetségi szakaszokból: „Mindennek rendelt ideje van, és ideje van az ég alatt minden akaratnak.”

Itt az Istenre mutat ez a kijelentés. Isten már nagyon régen eldöntötte. A 19. rész 21. versében Pál maga mondja, hogy nekem Rómát is meg kell látnom. Ez a kötelességet jelző szó: kell látnom. Vagy amikor a 23. rész 11. verse szerint az Úr maga, Pál már Jeruzsálemben van börtönben, megerősíti az apostolt, hogy neked Jeruzsálemben is, aztán meg majd Rómában is bizonyosságot kell tenned. Ez a 'kell' szócsonka jelzi, hogy itt Isten döntött valamit jótetszése, jóakarata révén. Csakhogy még évek telnek el. Azok az évek, amelynek során az előző részek történeti eseményei végbementek. De most már eljött az idő, a rendelt idő.

Pál körülményei mind segítették őt abban, hogy csak Istenre bízhatta ezt az egészet, hiszen ő most fogoly, ő itt nem hozhat döntéseket, nem befolyásolhat igazán senkit. A hajón, ha emlékszünk, majd a folytatásban látjuk, de akik ismeritek a történet folytatását, emlékezzetek, hogy ő próbált bölcs dolgokat mondani, de nem hallgattak rá. Majd csak utána, amikor már nagy bajok voltak. Pálnak a körülményei teljes mértékben a kiszolgáltatottságot jelzik. A hajóút is azt mutatja, hogy esélye sincs a fogolynak elszökni, hiszen a tengeren mennek, ott azért elég távol voltak a partoktól és amelyik fogoly el akart szökni, az életét kockáztatta. Teljes mértékben elszenvédője fogolyként az eseményeknek, a történéseknek, de tudja ő is, ő is tudhatja egyértelműen – mi meg aztán a történet miatt így lehetünk mindenképp –, hogy de itt Isten cselekszik.

Pál szolgálata ugyanis készül befejeződni annak a történeti leírásnak az alapján, ami a Cselekedetek könyvében tudható róla. Elkerül Rómába, ott is fogságban lesz két éven át. Aztán tudjuk a későbbi egyházatyák irataiból, hagyományból, hogy Pált kiengedték. És az újszövetségi levelek között is van jó néhány, amelyik jelzi, hogy Pál kiszabadult még ebből a fogságból, és majd aztán nem sokára megint fogságba került. És minden valószínűség szerint a második fogsága már az ő kivégzésével végződött.

De a Cselekedetek könyvének a történetleírása, üdvtörténeti leírása – ahogy szoktam mondani – az ez a Rómába utazás és a római fogsága bemutatása. Ez az ő szolgálata vége. Hogyan teljesíti be Isten az ő szolgájának a küldetését, amit eltervezett vele. Megvolt az Úrnak a célja vele – Rómában is bizonyosságot kell tenned – ez hogy történik meg. És ezért a 27. rész 1-8. versében leírtak bemutatják, hogy Isten ezt a szolgája életével kapcsolatos beteljesítő feladatát, munkáját hogyan indítja el, hogyan kezdi. Valaminek a befejezése tehát, mégis most az induláson van a hangsúly. „Midőn pedig elvégeztetett, hogy mi Itáliába hajózzunk,…” – és utána elindulnak az események.

A hajóút leírásából kiderül, hogy többes szám első személyben fogalmazva ott van Lukács is, tehát nagyon részletesen és szemtanú hitelességével mondja el, írja le azt, amit az Úr ki akar jelenteni. És tényleg az 1-8. versben leírtak egyfajta sétahajózáshoz, kikapcsolódáshoz hasonlítanak. Legfeljebb azt olvassuk, hogy van szembe-

szél, nem olyan könnyű arra menni, amerre szeretnének a vitorlával, de az evezéssel is egy kicsit lehet segíteni. Ha meg nem arra megyünk, amerre először terveztük, a hajóskapitány hozhatja a döntést, akkor egy másik kikötőbe, a sziget egy másik részéhez fogunk menni. De ebben nincs semmi probléma, úgymond.

De akármennyire is sétahajónak tűnik ez a leírás, hajóútnak, tudjuk, hogy a fogoly Pálnak a szállításáról van szó több fogollyal együtt. És így olvasva már nem olyan kellemes. És hogyha utánaolvasunk vagy akár olyan filmet megnézünk a tudományos filmek közül, amelyek bemutatják, hogy hogyan szállították a foglyokat ilyen hajón, akkor az nem egy kellemes időtöltés volt. Nem tudjuk pontosan, hogy az apostol le volt-e láncolva mindig. Az biztos, hogy amikor elengedte – hallottuk, hogy elengedte őt, hogy segítsék a barátai –, akkor nincs leláncolva, de akkor is lehet, hogy ment vele egy katona biztonság kedvéért. Csak azért szeretném kiemelni, hogy fogolyként azért nem olyan kellemes ezen a hajón utazni. De akkor is ez a része Isten elvégzett döntésének, és már az indulásnál is az Úr valamit meg akar az ő szolgájával tanítani. Hogy itt az Úr van a háttérben és minden aszerint alakul itt az időbeosztás, az indulás eldöntése, kik, hova, mikor mennek, hova szállnak be, ez mind-mind az Úrnak a döntése.

Ezt mi tudjuk egyébként, de eszembe jutott most két példa, ami azért mégis mutatja, hogy ma sem egyszerű nekünk se mindig ezt úgy hinni. Gondoljunk arra, amikor azon ment a gondolkodás, hogy mi legyen a nyelvvizsgákkal. Nem tudom, hallottuk-e? Mert tavaly azt mondták, hogy úgy is kaphatnak diplomát a fiatalok, ha nem nyelvvizsgáznak. De idén is felvetődött ez a probléma. És a hivatalosoknak ebben dönteni kellett. És nem tudom, hogy ti hogy gondoltátok, hogy jó-e az, hogyha megint nem kell esetleg nyelvvizsga, mert úgy kap diplomát valaki, nehogy visszaéljenek vele, vagy hogy milyen jó, mert hát akkor a srácok, a gyerekek – mi így szoktuk mondani, hogy gyerekek, ifjak – akkor nem kell, hogy küszködjenek ezzel. De egy biztos, hogy a vírushelyzet miatt volt, aki nem nyelvvizsgázhatott, és ez befolyásolta elvileg, úgy tűnt, befolyásolta majd a felvételi pontszámát. Nem lehetett mégse nyelvvizsgázni a karantén helyzet miatt.

Pasaréten is voltak olyan fiatalok, akik elmondták, hogy most akkor hogyan lesz a pontszámmal. És akinek magas pontszámra volt szüksége a felvételihez, annak azért nem volt egyszerű várni, hogy most akkor mi lesz a döntés a pontszámok tekintetében. A felvételre készülő vagy érettségiző fiatalok, diplomát kapok, vagy nem kapok kérdésben fontosságot megélt fiatalok, vagy, hogy akkor hogy lesz a mesterképzésem elindulási lehetősége. Benne van, valami elindul, valaminek az elején vagyok, továbbtanulás. Aztán befejezve az egyetemet, főiskolát mehetek-e tovább akkor dolgozni, mint diplomás, vagy pedig nincs meg a diplomám, mert nincs nyelvvizsgám.

Csak a példát abban akartam kiemelni: fiatalok, akik valamit befejeznek, valamit elkezdenek, és ez befolyásolja az ő életük nagy részét. De egy egyszerű kérdés: lesz nyelvvizsga, nem lesz nyelvvizsga? Ha nem volt nyelvvizsga, akkor hogy lesz a döntés a folytatásban?

A másik példa pedig megint a vírushelyzetnél maradva: hogyan alakul a szabadság kérdése nyáron. Mert vannak, akiknek lehet, hogy nincs is már szabadságos idejük, mert a vírushelyzetben a munkáltató így oldotta meg nekik, hogy kivettek bizonyos időt már akkor, amikor kellett, mert úgy tudták megtartani a munkahelyet. El tudunk-e menni nyáron pihenni? És szükség is lenne rá. Lesz-e rá időnk? Elengednek-e a munkahelyről? A csendesheteknél is: merjem-e elküldeni a gyerekeket vagy

ELVÉGEZTETETT PÁL HAJÓÚTJA

---

a fiatalokat a csendeshétre? Nincs-e veszély, hiszen nincs mindenki beoltva? Hogy legyünk ezzel? Ez is egy kérdés.

Ezek elsőrenden problémás esetek kérdései. De mi tudjuk, hogy az ige megmondja: „Mint a vizeknek folyásai, olyan a királynak szíve az Úrnak kezében, valahová akarja, oda hajtja azt!” Az Úr uralkodik a döntések, a döntésben fontos szerepet betöltő emberek élete fölött is, oda hajtja azt, ahova akarja. A mi életünk fölött is.

Eszembe jutott Jonatánnak a kedves tette. Dávid üldözött, menekülnie kell, de már évek óta, hosszú évek óta. És ha emlékszünk, ő mindig úgy hitben élte ezt meg, és erős volt. Mégis volt egy helyzet, amikor segítségre szorult. És ott olvassuk Jonatán segítségét: „Felkelt Jonathán, a Saul fia, és elment Dávidhoz az erdőbe, és megerősítette az ő kezét az Istenben.” Dávid kezét megerősítette Jonatán az Istenben: – Bízz az Úrban, Dávid! Tudjad, hogy ő kicsoda. És aztán ott a folytatásban az van, hogy: – Dávid, te király leszel, és az apám is tudja ezt. Tarts ki!

Az „elvégeztetett” kérdés, kijelentés itt a történet elején azt emeli ki, hogy itt emberek végeztek el, határoztak, de mögötte ott van az Úr. És az egész Cselekedetek könyve leírása alapján ez egyértelműen bátorító lehet nekünk vagy vigasztaló.

Megszületett a döntés, beszállították a foglyokat is a hajóba, és megtudtuk, hogy Kisázsia földközi-tengeri partvidékén akart menni ez a hajó. És akkor minden valószínűség szerint Itáliába valahogyan kelet felől közelítették volna meg a hajóúton Rómát. Lett volna jókora szárazföldi séta is ebben az utazásban, ez esetben. Mivel azonban ott Mirában egy Alexandriából indult hajót talált, amely ment Itáliába, ezért ott átszállította őket a százados, és így az egész utazást hajón tervezték megtenni. Az indulásnál, a beszállásnál úgy tűnt, hogy lesz egy csomó séta is még. Emlékszünk, Pál ehhez hozzá van szokva, hiszen ő nagyon sokat ment gyalog és szeretett is gyalog menni. Egy biztos, ahol gyalog megy az ember, a lába alatt sokkal szilárdabb a talaj, mint a vízen. Nem tudom, mi jártunk-e már vízen, mint az Úr Jézus? Valószínű nem. Legfeljebb azokon a kis vízi sporteszközökön az ember tud a vízen menni, de járni nem nagyon tudunk, és az úgy mozog. Sőt, ha szél fúj, akkor nagyon mozog. És mi tudjuk a folytatásból, hogy nem kis dolgok történtek, életveszélyes dolgok is történtek, mert hajóúton vitte az Úr Pált Rómába.

Most még csak az indulásnál vagyunk. Az Úr végez mindent, és ő van mindennek mögött. És mit olvasunk, mi történt az után, amikor elindultak? Nem tudom, figyeltük-e, hogy az elindulásról tudósító kijelentés leírása után mi hangzott el a történet apró részleteiben? Minden apró részlet fontos itt az igében. Most felolvasom újra azt a verset, a 2. versben így van: „Beülvén azért egy Adramittiumból való hajóba, az Ázsia mentében fekvő helyeket akarván behajózni, elindulánk, velünk lévén a maczedóniai Aristárkhus, ki Thessalonikából való.” Tehát az elindulánk, elindultunk kifejezés után itt a kijelentésben ez van: „velünk lévén a maczedóniai Aristárkhus, ki Thessalonikából való”. Velünk volt a „maczedóniai Aristárkhus, ki Thessalonikából való”. Valamiért az Úr Lelke ezt ki akarta itt emelni. Pedig oda nagyon sokan mentek, és az is valószínű, hogy Pálnak más lelki testvére, szolgatársa is ment ezzel a hajóval, nemcsak Lukács meg Arisztarkhosz, de valamiért őt kiemelte.

Az is biztos, hogy ez az Arisztarkhosz már a korábbi történetekben is szerepel, Efézusban is ott van Pállal, Korinthusban is olvasunk róla. Az is biztos, hogy ő nemcsak lelki testvér, hanem munkatársa az apostolnak. Sőt, az is kiderül az egész Bibliából, az Újszövetségből, hogy fogolytársa is. Itt ő nem fogoly, Lukács és Arisztrakhosz nem fogolyként mennek, hanem mint szabad emberek, de Pált akarják segíteni.

Erre volt lehetőség, csak ezért fizetni kellett. Ki kellett fizetni a jegyárat. A Kolossé levél 4. rész 10. versében megtudjuk, hogy Pál fogolytársa. Fontos személy Pál életében. Fogolytárs – tehát benne van, hogy aki most itt a fogoly Pált kíséri, ha nem fogoly is, de vállalni is kész esetleg még a fogságot is, ha arról lenne szó az apostolért. Ennyire szereti, ennyire közel van hozzá. Lukács meg, emlékszünk, orvosként is tud ügyködni, hogyha szükséges esetleg ezen a hajóúton. Persze nemcsak Pál számára, hanem mások számára is.

Legelőször az indulás kijelentése után ezt azért az Úr Lelke fontossá akarja tenni nekünk is. És ezen kezdtem el gondolkodni, hogy miért éppen itt írja ezt le. És akkor vettem észre, hogy nemcsak azt írja, hogy honnan való – Thesszalonikából való –, hanem mit olvastunk a származása szerint milyen ő: macedóniai. És ez a jelző engem nagyon megragadott: macedóniai Arisztarkhosz. Megnéztem, hogy amikor a Cselekedetek könyvében az ő neve szerepel, van, ahol odateszi ugyanúgy mellé, de van, ahol nem. Itt mindenképp oda akarta tenni: macedóniai Arisztarkhosz.

És így az üzenet szempontjából én ebben a jelzőben és ebben a kifejezésben is mindenképpen egy fontos bátorítást akarok kijelenteni. Arra gondoljunk, hogy amikor Pál apostolt az Úr Európába hívta, milyen nemzetiségű férfi jelent meg neki? Ment volna Kisázsiába a második missziói útján – a 16. rész a Cselekedetek könyvében –, de az Úr éjszaka megjelent Pálnak, az Úr Lelke, úgymond, egy macedón férfi jelent meg neki és mondta, hogy: „Jer által Macedóniába, és légy segítségül nekünk!” Ez volt az az elhívása Pálnak, ami azt mutatta, hogy akkor az Úr engem nem Ázsia fele küld, hanem Európa fele. Arrafele, amerre a Római Birodalom fővárosa is van. Ez még az előtt van, mielőtt megtudta volna az apostol, hogy akkor majd Rómában is bizonyosságot fogsz tenni, nemcsak itt a Római Birodalom nyugati felén. De egy biztos, macedón férfi jelent meg neki álmában.

Én az üzenet miatt akarom ezt a hangsúlyt tenni. Az igében egyszerűen megtudjuk, hogy az Úr azt is itt le akarta íratni, hogy milyen származású Arisztarkhosz. De mivel ez itt le van írva, ezért az egész esemény hátterét így is láthatjuk. Pál nagyon jól tudta, hogy az Úr engem ezen a részen akar használni.

Én nem tudom, hogyha az Úr most azt mondaná neked, hogy légy szíves, menj el Brüsszelbe vagy Hollandiába és képviseld a keresztyén értékeket a gyermeknevelésben, a házasság kapcsán. Csak a keresztyén értékeket. Nem kell Jézusról bizonyosságot tenned, csak arról beszélj, hogy milyen értékeket képvisel a Szentírásban az Úr igéje az erkölcs tekintetében. Ha viszont Jézusról is beszélni kell nyugaton, a mai nyugaton, ott már fennáll a veszélye, hogy lehet, hogy üldöznek akkor bennünket is. Hiszen Nyugat-Európában nagyon sokan nem bírják elviselni Jézus nevét sajnos. Ilyen a mai Európa.

Akkor olyan volt, hogy nem is ismerték Jézust, de az apostolt küldte az Úr: menj Rómába is. Bár akkor ott már volt gyülekezet, Rómában, de az Úr akkor is, oda is küldeni akarja Pált, hogy ott is hirdesse az ígét. A macedón férfi az Pál számára mindenképpen azt erősítette, hogy megyek arra továbbra is, ahova az Úr engem mindig is küldött. Az apostol számára ennek a szeretett munkatársnak meg fogolytársnak is a jelenléte, a személyes jelenléte önmagában, ha semmit nem csinált volna, akkor is hirdette Pálnak, hogy az Úrnak terve van velem még mindig. Persze a személyes jelenlétéből adódóan szeretetközösséget is át tudott élni Pál Arisztarkhossal. Most megint ha a koronavírus-helyzetre gondolunk, azért csak hiányzott a gyülekezet személyes szeretetközössége. Lehet, hogy az interneten keresztül találkozhattunk, de

azért egészen más az, amikor személyesen találkozhatunk. De az Úr erről beszélt mindig is az igében, és itt is.

Arisztarkhosz macedóniai – ez azt is hirdeti, hogy az Úrnak megvan a terve. És lehet, hogy valamelyik lelki testvérem, aki ott van mellettem egy nehezebb helyzetben. Ha nem is hajóúton vagyunk fogolyként, mint Pál volt, hanem minden más helyzet a mi időnkben, a mában. Tudjuk, hogy az Úr mindent az ő terve szerint, és célja szerint cselekszik, mindennek ott van a hátterében, de amikor ott van, ha csak egy lelki testvér is, aki a személyében, csupán a személyében is erősít, bátorít. De hordozhatja a személyében is azokat a jelzőket, jellemzőket, amelyek erősíthetnek.

Ugye annak idején, amikor a katonaságra kellett menni, az engem nagyon megnyugtató volt, hogy a ceglédi laktanyában nemcsak én leszek teológus előfelvételi, hanem többen is leszünk. És amikor megláttam ott a kollegákat, akkor nagyon jó érzés volt, hogy akkor nemcsak engem fognak bántani. De emlékszünk, mondtam már, hogy nem bántottak, mert '89 miatt minden megváltozott. De tudom, hogy az első nap nekem nagyon vigasztaló volt, hogy nemcsak én leszek az, akit bántani fognak itt a néphadsereg katonájaként, hanem sokan leszünk ilyenek.

A Timótheushoz írt 2. levél 4. rész 17. versében az apostol – ez az utolsó levele, emlékszünk, ezt halála előtt írta valószínűleg – így ír: „De az Úr mellettem állott, és megerősített engem; hogy teljesen bevégezzem az igehirdetést, és hallják meg azt az összes pogányok: és megszabadultam az oroszán szájából.” „De az Úr mellettem állott” és befejeztem, amit be kellett. De mi van előtte? 16. vers: „Első védekezésem alkalmával senki sem volt mellettem, sőt mindnyájan elhagytak; ne számíttassék be nekik.” Nem volt ott senki. Ott nem volt lelki testvér, ott neki egyedül kellett maradnia. De az Úr mellettem volt – ez már a második római fogság, halála előtt.

Az egész Rómába utazásnak az indulásánál azt látjuk, hogy az egyik szolgatársnak még a származása is azt hirdetheti Pálnak is, hogy én nem akármilyen szolgálót kaptam az Úrtól, ezt betölthetem, és tudom, hogy az Úr most azért visz oda, ahova, hogy be is töltsen, elvégezzem.

A Kolossé levélben – említettem – a 4. részben szól Arisztarkhoszról Pál, mint aki munkatársa. Ennek a levélnek az 1. részének a 6. versében pedig arról beszél a kolosséi gyülekezetnek, akiket ő nem ismert személyesen, ott náluk nem járt – legalább is a bibliai történetek leírásából ez derül ki –, arról beszél, hogy az evangélium hozzátok is eljutott, és az egész világra is. A Kolossé levelet is a Római fogságából írja, abból a fogságból, ahova most majd viszik. Tehát Rómában fogságba kerül, és ír nem sokára egy levelet, és azt írja Pál: nemcsak hozzátok jutott el az evangélium, hanem az egész világra is.

Emlékszünk, hogy Jézus mit mondott, mi lesz az ő eljövételének az egyik jele? Az evangélium az egész világon hirdettetik. Az 1. században, az 1. század 60-as éveiben Pál azt mondja, az Úr Lelke azt mondja: beteljesedett Jézusnak ez az ígérete. Az 1. századi hívők így tekinthettek az Úr Jézus eljövételének a bizonyosságára. Az egész világon hirdettetik az evangélium – ott a római Birodalomra vonatkoztatva. Macedóniába áthívta az Úr az apostolt a második missziói útján – arra menjél, ott hirdesd az ígét – most viszi Rómába – ott is bizonyosságot kell tenned, Pál, nekem ez az akaratom, ez a tervem – és közben az apostol tapasztalja az Isten üdvözítő tervének a megvalósulását.

És most annál a gondolatnál vagyunk, hogy vannak olyan lelki testvérek, akiket keresztül Isten gondoskodik az apostolról. Csak az akartam kiemelni, hogy nemcsak

a személyes életéről gondoskodott az Úr, hanem az ő küldetésének a beteljesítése kérdéseiről is. Az már csak további ráadás, hogy amikor Szidónba érnek, hallottuk, hogy ott emberségesen bánik vele a római százados és elengedi, kiengedi a hajóból, hogy elmenjen a barátaihoz, hogy gondoskodjanak róla. Az is lehetett volna, hogy: – Megengedem a barátaidnak, hogy hozzanak élelmet meg ruhát neked a hajóra. De a százados azt mondja: – Elmehetsz, Pál, a barátaidhoz, hogy gondoskodjanak rólad. A foglyokról valóban vagy a rokonoknak vagy a barátoknak kellett gondoskodni, akiket így szállítottak, mondjuk Rómába. Ez sem mindennapi helyzet, ez az emberség. Még a nem hívó, keresztyén szempontból nem hívó százados is ilyen emberséges.

És ugye azt olvastuk itt, hogy barátok azok, akik gondoskodnak Pálról: „barátaihoz elmenve gondoskodásukban részesüljön”.

Ezt a szót ki mondta először az Újszövetségben, hogy barát a hívókra? Emlékszünk, Jézus. A tanítványaira: „Ti az én barátaim vagytok, ha azokat cselekszitek, amiket én parancsolok néktek.” Nektek mondom, barátaimnak, hogy ne féljetek azoktól, akik a testet bánthatják, de a lelket nem tudják bántani – ez a Lukács 12,4. A János 15,14-ben pedig: „Ti az én barátaim vagytok, ha azokat cselekszitek, amiket én parancsolok néktek.” „Nincsen senkiben nagyobb szeretet annál, mintha valaki életét adja az ő barátaiért.” És ti azok vagytok.

Itt a barát kifejezésben benne van... Nem véletlenül használja ezt a szót Lukács. Mert mondhatta volna azt, hogy testvérek, a keresztyén testvérek, az atyafiak. De azt mondja: a barátok. Mert ez a kifejezés hordozza azt, hogy amikor bajban van a lelki testvér, akkor ott vagyok barátként is, vagy bajtársként. „Minden időben szeret, aki igaz barát, és testvérül születik a nyomorúság idejére.” Szidónban, ez volt az első állomás az indulás után, de rögtön nagy örömet él át az apostol, és a barátok, a lelki barátok gondoskodnak róla.

Kinek bizonyultál te ilyen baráttá már a gyülekezetben? Illetve ki az, aki ilyen baráttá bizonyult számodra? Nagyon hálásak lehetünk és ez mindig nagy öröm.

Az indulás körülményeiben, leírásnál látjuk, minden valóban örömteli, nagyon kedves és kedvező. De van egy harmadik jellemző is itt a nyolc versben az indulás leírása történetében, ami már kevésbé tűnik olyan örömtelinek. Ilyen kifejezéseket olvastam itt, hogy a szél ellenkezett, ellenkezőleg fújt, tehát ellenszélben kellett menni, aztán volt az, hogy a szél nem engedett bennünket, illetve a másiknál pedig az volt: „és nagy ügyyel-bajjal elhajózván mellette, jutottunk egy helyre”. Van ellenszél – valahova nem engedi a szél a hajót menni, illetve csak nagy ügyyel-bajjal, egy csomó fárasztó munka árán sikerült valahova eljutni, mert ilyen volt a hajóút körülménye.

Ezek a kifejezések mindenképpen azt mutatják, ezek kevésbé örömteli dolgok. Természetes dolgok a hajózás során. Akik hajóznak rendszeresen, azok tudják, hogy van ellenszél. Van, amikor valamerre a vitorlás nem tud elmenni, mert egyszerűen olyan erősen fúj a szél más irányba, hogy nincs mese, máshova kell menni. De akkor ezt meg kell csinálni.

De az is biztos, hogy a folytatásból majd megtudjuk, hogy mivel ilyen nehezen és lassan haladtak és nem arrafele, amerre tervezték, a végén valóban életveszélybe is kerül az egész hajó legénysége, mindenki. És tizennégy napon át, két héten át úgy hányja őket a vihar, hogy azt se tudják, hogy hol vannak és úgy érzik, hogy kész, vége mindennek. Minden reménységét elveszíti mindenki. És majd az Úr jön és megjelenik az apostolnak és erősíti őt, rajta keresztül a többieket.

Itt az elején viszont még csak kellemetlen körülmények. De ezekről is ugyanolyan természetesen tudósít Lukács az Úr Lelkétől vezetve leírva ezt a kijelentést, mint ahogy beszélt az örömteli dolgokról. Nehézség vagy öröm – le van írva a beszámolóban, hogy az Úr mindezt hogyan végzi. A hajóúton a szél és a víz határozza meg a körülményeket. De ki az, aki irányítja a szelet és a vizet? Ez a kérdés. Az is az Úr. A tengeren járásnál, emlékszünk, Jézusnak azért kellett járni a tengeren, mert ő is elküldte a tanítványait még este – az ötezer ember megvendéglése csodája után vagyunk –, elküldi a tanítványait, hogy menjetek át a túlsó partra. Ők ennek engedelmességeknek, de közben ellenszélben vannak, nehezen haladnak. Jézus közben imádkozik ott a hegyen, látja őket, hogy küszködnek az evezéssel, és akkor elindul és jár a tengeren. És emlékszünk arra, hogy mit is mondott nekik, amikor még tőle is megijedtek, mert furcsa volt, hogy jön a tengeren valaki éjszakai viharban? Mit is mondott nekik Jézus? „Bízzatok; én vagyok, ne féljete!” Aztán beszáll a hajóba és minden lecsendesedik.

Mit csinál Jézus a Cselekedetek könyvében Szentlelke, igéje által, apostolain keresztül? Ott van az Úr Jézus, csak a körülményeket irányítja, mindent úgy szervez, tervez, ahogy az az ő isteni bölcsessége szerint a legjobb, és ebben benne van az is, ami nehézség. Az ellenszél, a nagy ügyel-bajjal haladás. És ebbe az apostol nem is szólhat bele, mert ő fogoly. Itt a hajóskapitány, a hajósok, a százados meg a katonák dönthetnek, gondolhatnak bármit is. Egy biztos: az Úr így akarta vinni már az indulásnál az apostolát Rómába.

A Cselekedetek könyve 16. részében nem engedte az Úr, hogy Ázsia fele menjen, Kisázsia belső részei felé, hanem menjél nyugatra, menjél Macedónia felé, Pál. Nem engedlek arra, amarra menjél. Itt meg azt látjuk, nem engedi az Úr, hogy könnyed kis sétahajóúton menjen ez a Pált is szállító hajó arrafele, amerre tervezik. Milyen szépen elérhetne Rómába minden baj nélkül.

De ahogy említettem rögtön a legelején, azért Istennek a dicsőségét akarja, és az Isten munkáját akarja ez a történet is kiemelni. Nem engedi az Úr a hajóúton tervezett útirányt, a tervezett időt, ebből aztán adódik, hogy olyan körülmények lesznek a Földközi-tengeren, amik már életveszélyesek, és ezt tudja mindenki. De a hajósok, a kapitány úgy dönt, és ebbe a százados is belemegy, próbáljuk meg, hátha sikerül. De nem sikerült. De közben az Úr megtartotta az apostolt. A hajón is hirdethetett reménységet Pál, aztán Rómában is hirdethette az evangéliumot a végén.

Itt az indulásnál vagyunk, voltunk, és látszik az Úrnak ez a személye, munkája. Elvégez dolgokat, határoz az Úr, és ezt láthatjuk az emberi cselekedetekben és döntésekben. Pálnak a fogolytársait, szolgatársait felhasználja, az öröm, a gondoskodás tekintetében is, de ha kell, akkor a nehézségek között is. És azt is látjuk, hogy épp a nehézségeken keresztül is akarja az Úr megmutatni Pálnak is, meg Pált is a többieknek, hogy ki is az az Isten, aki ezt a szolgáját használja majd Rómában is.

Az üldözött keresztyén testvéreinknek nagyon nagy örömet jelent és nagyon nagy reménységet az, ahogyan a Hungary Helps programban igyekeznek segíteni azokon a területeken, ahol lerombolták a templomokat, meg üldözik most is a keresztyéneket. És hála az Úrnak, hogy annyi kedves dolog is történhet, és ez nekik nagy öröm. Avatnak fel iskolákat, templomokat, tesznek le alapköveket templomépítéshez olyan helyeken, ahol lehet, hogy azt az újra fölépített templomot is le fogják rombolni majd azok, akik gyűlölik a keresztyénséget. De akkor is számukra, mai üldözöttek számára, meg foglyok számára az Úr adhat ugyanúgy örömet, reménységet. Ha meg már-

tírhálált halnak, akkor az Úr ebben mutatja meg az ő dicsőségét a mai szolgálain keresztül. Ez az üldözött keresztyének, a mai foglyok és a mai életveszélyben levők számára fontos. Nekünk ilyen nehéz élethelyzet nincsen itt, Pasaréten. De más helyzet lehet. Akármilyen helyzet.

Van indulása az életünknek, van lezárása az életünknek meg van közte levő idő. De ebben a történetben azt látjuk: mindent az Úr végez el. Az az Úr Jézus, aki szintén elvégzett mindent, most pedig rajtad és rajtam keresztül végez el mindent. Van, amikor a körülményeket mi is befolyásolhatjuk, a döntéseink befolyásolhatják, de nem mindig. De akkor is az Úr cselekszik és a célja az, hogy megmutassa, hogy én ki vagyok annak az életében is, aki az én szolgám vagy az én szolgálóm, és rajtuk keresztül még mindig hirdettetik az evangélium. Ha meg eljön az Úr Jézus, akkor véglegesen célba érünk mindannyian.

De addig is legyünk olyanok, mint Pál is volt meg a többiek: az Úr eszközei is lehettek még ezen a hajóúton is.

Imádkozzunk!

Magasztalunk azért, mennyei Édesatyánk, hogy az Úr Jézus bátorítása – „Bízatok, én vagyok, ne féljete!” – ma is áll, és köszönjük, hogy bármilyen élethelyzetben igaz.

Hálát adunk neked mindazért a sok örömért, amit adtál nekünk itthon. Köszönjük, hogy szabad találkozunk, szabad egymás mellett lennünk, egymást erősítenünk személyesen is most már mint lelki testvérek, bajtársak.

És köszönjük azt is, ha mégis nehézség adódna, vagy éppen valamelyikünk életében most lenne baj, nehézség, olyan reménytelen helyzet, te akkor is a helyeden vagy és tudod, hogy mi a terved velünk.

Köszönjük, hogy valóban, ha kell, mai is szelek szárnyin suhansz, hogy segíthessél. Hálát adunk, hogy ennyire közel vagy.

Imádkozunk azért, hogy segítsd meg azokat a családokat, ahol még mindig vannak betegek a koronavírus miatt vagy kórházban levők. Segítsd meg az ápolókat, az orvosokat, a hivatalosokat, akiknek eddig is nagyon sokat kellett dolgozniuk. És kérünk, ha még mindig kell, akkor adj nekik fizikai erőt is.

Adj, Urunk, pihenést a pedagógusoknak, a diákoknak. Köszönjük, hogy befejeződhetett a tanév. Adj mindannyiunk számára pihenést, ha erre szükségünk van éppen most is.

Köszönjük neked, hogyha fizikailag nem is mindig kapcsolódhatunk ki esetleg a munka sokasága, nehézségei miatt, de lelkileg akkor is felüdülhetünk teelőtted, teveled.

Köszönjük valóban azt, hogy az üldözött keresztyén testvéreinkre vigyázol, az ő életükben is adsz örömeket is minden nehézség mellett, ellenére. Kérünk arra téged, hadd tudjanak ők akkor is rád tekinteni, hogyha életveszélyben vannak most is talán.

Köszönjük, hogy te gondoskodsz a mi népünkről. Köszönjük, hogy kárpátaljai testvéreinket, az ottani magyarokat különösen is kegyelmedbe ajánlhatjuk ma is. Bár csak minél hamarabb vége lenne ott a háborús helyzetnek. Adj, Urunk, békességet.

Kérünk arra, hogy most a csendben elmondott imádságunkat is hallgasd meg az Úr Jézusért.

Ámen.

266. ének

1. Egek nagy Királya,
Magasztalunk téged,
Térjen nevedre dicséret!
Mulandó és gyarló
Életünk átjárja
Végtelen kegyelmed árja.
Jöjj, segíts, Jóra ints;
Rólad zengjen nyelvünk,
Vígan énekeljünk!

2. Dicsérjed, világom,
Alkotód hatalmát,
Mindenek felett uralmát!
Hirdesse a csillag
Ránk sugárzó fénye,
Mily csodás az Isten lénye!
Nagy égbolt, Nap és hold,
Kik ott fenn jártok:
Ti is Őt áldjátok!

3. Zengjen minden szívben
Boldog hálaének
A világ Teremtőjének!
Nagy kegyelmessége
Gondot visel rólunk,
Számon tartja minden dolgunk.
Égben fenn, Földön lenn
Áldassék jósága,
Nagy irgalmassága!

4. Halleluját zengve,
Magasztalva áldjad
Krisztus által jó Atyádat!
Ha az Istent élő,
Igaz hittel féled
És a szíved Jézusé lett:
Boldogság, Üdv vár rád
Fenn az ég honában,
Hófehér ruhában.